

КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА У ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ ЯК ГЛОБАЛЬНІЙ ЗАГРОЗІ ЛЮДСТВУ

В. О. Жученко, І. Ю. Чарських

Анотація. В статті йдеться про можливості участі Святого Престолу в послабленні й ліквідації міжнародної терористичної загрози. Використано методи аналізу та синтезу, аналітичний підхід, історичний метод, метод прогнозування. Висвітлено здатність і можливості Святого Престолу в ліквідації проблеми міжнародної терористичної загрози, а також оцінено можливі ризики. Зроблено висновок, що задля досягнення ліквідації проблеми політика боротьби з тероризмом повинна поєднувати заходи щодо поліпшення безпеки з увагою до більш широкого соціального та політичного контексту.

Ключові слова: Святий престол, міжнародний тероризм, католицька церква, міжконфесійний діалог.

Вступ. Глобальний тероризм став однією з найсерйозніших загроз безпеці в сучасному світі, загрожуючи всьому суспільству в цілому. Тероризм був і залишається однією із загроз безпеці та сталому розвитку суспільства з кінця 20 століття. З початку XXI століття прояви тероризму посилюються і набувають різноманітних форм, у тому числі релігійних.

В той же час, за останні кілька десятиліть спостерігалася яскраво виражена тенденція до глобального релігійного відродження. У контексті міжнародної терористичної загрози вкрай необхідно враховувати можливості різних релігійних як недержавних, так державних суб'єктів, у тому числі Святого Престолу.

Основний текст. Святий Престол та католицькі релігійні організації є зацікавленими сторонами та партнерами у протидії тероризму, а не просто пасивним об'єктом світської діяльності. У цьому контексті Святий Престол, також може застосовувати свою діяльність на вплив на громаду, з метою докладання власних зусиль щодо запобігання тероризму. Бо навіть незважаючи на те, що католицька церква має свою державу і все, що супроводжує її, завжди виникають питання, чи є вона насправді життєздатним транснаціональним актором[1].

Тероризм почався не 11 вересня 2001 року, але той жахливий день змінив світ. Напади на Сполучені Штати, які забрали життя майже трьох тисяч невинних людей, показали нам, що тероризм перетворився на глобальне явище, яке може спричинити величезний біль і руйнування будь-де. Масштаб атак означав, що ніхто більше не міг стояти осторонь. Боротьба стала глобальною, оскільки вплив тероризму відчувався повсюдно.

Зрозуміло, що уряди самотійно не можуть впоратися з цим викликом. Країни з дійсно ефективними стратегіями боротьби з тероризмом визнають цінність залучення місцевих громад, релігійного сектору, ЗМІ та інших груп у суспільстві.

Основною відмінністю для католицької церкви є її ідентичність серед інших конфесій і, як наслідок, роль, яку вона може відігравати стосовно світового уряду, та які можливості можна залучити, щодо того, як посилити існуючі заходи безпеки та як досягти більш ефективного режиму безпеки.

Святий Престол має ще одну відмінну рису, що виражається в політиці «активного нейтралітету» та відсутності відкритих пріоритетів своїх контактів. Проте, це не заперечує тому, що він претендує на провідну роль на міжнародній арені. В період активізації міжнародної терористичної загрози та релігійних терористичних організацій, Ватикан може позитивно впливати на вирішення цих проблем [2].

Проблемою для Святого Престолу в сучасних умовах є те, що релігійні екстремісти часто відкидають авторитет світських урядів і вважають правові системи, які не ґрунтуються на їхніх релігійних переконаннях, незаконними. Вони навіть можуть розцінювати зусилля з модернізації як руйнівний вплив на їхню культуру.

Проте, не дивлячись на це, у суспільстві, яке сприймається як дуже світське, мусульманська громада дивиться на церкви як на союзників, принаймні розуміючи, що таке

мати релігійний погляд на життя. Хороші стосунки з церковними провідниками в деяких північних містах допомогли розв'язати найгірші з заворушень минулого року. У громадах, де існує такий вираз базової людської, міжрелігійної солідарності, не буде підтримки носіїв невиборчого насильства.

Є загально відомий факт, що в різних регіонах, релігійні меншини, наприклад християнство в ісламських країнах, страждають від відчуження, дискримінації, переслідувань та різних форм несправедливості, прагнучі брати участь у в діяльності суспільства. Для переважної більшості ці проблеми не є причиною вдатися до тероризму. Однак, нездатність проводити послідовну політику боротьби з уявною несправедливістю, ймовірно, посилює почуття образи та відчуження, що сприяє вербуванню терористів і посилює симпатію до них.

Невігластво – той ґрунт, на якому виростає тероризм, але недооцінювати розумові здібності противника не слід. Організатори та виконавці терактів – часто високоосвічені і хитрі люди, які зловживають релігією у власних цілях.

Ще одна причина задля залучення Святого Престолу є те, що небезпечно вести боротьбу з тероризмом виключно військовими методами, без урахування політико-соціального тиску на витoki проблеми – глибинні причини, що породили терористичну активність [3].

Концентрація тільки на силовій складовій тероризму, без аналізу його мотивів не вирішує проблеми. В цьому питанні буде влучним зближення Святого Престолу з іншими конфесіями та релігійними представниками задля створення спільного «важеля» впливу на більшу частину соціуму.

Принцип єдності дає всі шанси на можливість водночас усунути з між-церковного життя історичні упередження, що перешкоджають міжрелігійному та міжконфесійному порозумінню. Римо-католицька церква, протестантські церкви, індуські та єврейські общини різними способами впливають міжнародні відносини.

У сукупності вони впливові, оскільки вони відкривають, впроваджують і розвивають взаємодію з групами однодумців. Такі «мережі однодумців», ймовірно, мають велике значення в потенціалі Святого Престолу для досягнення своїх цілей в ліквідації міжнародної терористичної загрози. Так, можна стверджувати, що в безпековому питанні взаємодія «релігійних лідерів» дорівнює взаємодії держав на міжнародній арені.

Рівень авторитету католицьких організацій та церковних інституцій в галузі соціальних комунікацій є основоположною умовою для конструктивної та ефективної міжрелігійної співпраці, а також гарантією того, що католицьке слово у його повноті буде збережено. Звичайно, ідея того, що Святий Престол буде основною «керуючою» силою ставиться під знак питання, проте факт того, що Ватикан посилює свій вплив та авторитет є незмінним [4].

Відповідно спільними зусиллями розробляються орієнтовані на «піддатливу» громаду заходи до боротьби з тероризмом, які наголошують на підтримці та участі громадськості з метою підвищення підзвітності та ефективності. Ці заходи складаються з місцевих ініціатив, які спираються на партнерство у широкому колі суб'єктів, окрім традиційних практик безпеки, для включення інших органів державної влади, а також організацій громадянського суспільства, засобів масової інформації.

Також, може бути доречним докладання більших зусиль з боку Святого Престолу у вигляді гуманітарної допомоги «проблемним прошаркам» вірян, фінансування християнських організацій, створення благодійних організацій під протекцією Святого Престолу.

Звичайно, на стороні «за» цієї проблеми є досвід та знання Святого Престолу, якість роботи, репутація, унікальні навички команди керівництва та устрою католицької «ієрархії».

Проте аргументи проти є більш вагомими, до них належать внутрішні чинники, які перебувають під контролем католицької церкви, які можуть гальмувати її здатність досягати поставлених цілей, недостатність або навіть неможливість впливу Святого

Престолу на соціальні прошарки, які належать до інших релігійних конфесій та релігійних інституцій, також проблемою може стати залучення більших сил задля контролю за фінансуванням.

Висновки. Тероризм – це постійна глобальна загроза, яка не знає кордону, національності чи релігії, і це виклик, з яким міжнародне співтовариство повинне боротися разом.

Незалежно від того, наскільки серйозними є загрози, які тероризм представляє для колективної безпеки, будь-якої ефективної та тривалої відповіді на цю злочинну діяльність неможна досягти виключно поліцейськими засобами та засобами безпеки, а радше через культуру співіснування, яка сприяє взаєморозумінню та вносить вклад у створення мирного та інклюзивного суспільства.

Основний момент, на якому має ґрунтуватись діяльність католицької церкви, полягає у висвітленні Святого Престолу як дієвого та впливового актора міжнародних відносин, який має можливості та засоби для розширення впливу та подальшого вирішення зазначеної проблеми.

Abstract. The article discusses the possibilities of the Holy See's participation in mitigating and eliminating the international terrorist threat. Methods of analysis and synthesis, analytical approach, historical method, forecasting method are used. The ability and capabilities of the Holy See to eliminate the problem of the international terrorist threat are highlighted, as well as possible risks are assessed. It is concluded that in order to address the problem, counter-terrorism policy must combine security measures with a broader social and political context.

Keywords: Holy See, international terrorism, Catholic Church, interfaith dialogue.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Thomas, Scott M.. Culture, Religion and Violence: Rene Girard's Mimetic Theory. Millennium. *Journal of International Studies*. 2014. 43: 308-27. <https://doi.org/10.1177/0305829814540856>
2. Marián Sekerák & Karol Lovaš -2022- The Diplomacy of the Holy See and its Transformation in the Context of Relations with the United Nations, *The Review of Faith & International Affairs*, 20:1, 69–81 <https://doi.org/10.1080/15570274.2022.2031071>
3. Карделя О. В. Феномен тероризму в сучасних міжнародних відносинах. 2021. <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/52079>
4. Отрош М. І. Місце і роль католицької церкви у міжнародному правопорядку. 2018. http://idpnan.org.ua/files/2018/otrosh-m.i.-mistse-i-rol-katolitskoyi-tserkvi-u-mijnarodnomu-pravoporyadku-_d_.pdf
5. McGlinchey S. Foundations of International Relations. 2022. P. 170–210.
6. Phillips P. FinTech, terrorism-related fund transfers and behavioral finance. *Dynamics of asymmetric conflict*. 2020. No. 7. P. 1–21.

УДК 327.8:32.019.5](477+(470+571)

ПЕРШИЙ МІСЯЦЬ ВОСЬМИРІЧНОЇ ВІЙНИ, ЩО ТЯГНЕТЬСЯ ВЖЕ СТОРІЧЧЯМИ. ФЕЙКИ, МІФИ, СИМВОЛИ ПРОПАГАНДИ

Є. Р. Заболотний, К. І. Мелекесцев

Анотація. У даній статті автором розглянутий інформаційний аспект російсько-української війни. Для розуміння сьогоденних подій була залучена історична наука. Розглянуто приклади типових фейків, штампів, підтасовок зі сторони РФ. Проаналізована стаття Володимира путіна «Про історичну єдність росіян та українців», яку можна назвати ідеологічним маніфестом майбутнього вторгнення. Було дане пояснення російської символіки, в тому числі знаку «Z».

Ключові слова: Російсько-українська війна, інформаційне протистояння, пропаганда, міфи, символ «Z».

«Якщо завтра на зміну більшовизмові прийде інша форма російського імперіалізму, то він перш за все звернеться всіма своїми силами проти самостійності України, на її поневолення. Російський народ, як і досі, нестиме той імперіалізм, робитиме все, щоб тримати Україну в поневоленні» © Степан Бандера.